

PROIECT

APROBAT
prin Hotărârea Consiliului de Administrație
al Agenției Naționale pentru Reglementare în
Comunicații Electronice și Tehnologia Informației
nr. ___ din _____ 2012

REGULAMENTUL
cu privire la interconectare

CUPRINS

I. DISPOZIȚII GENERALE	4
1. Prevederi generale	4
2. Noțiuni utilizate	4
II. INTERCONECTAREA REȚELELOR	5
3. Dreptul la și obligația de interconectare	5
4. Tipurile de interconectare	6
5. Asigurarea conectivității finale a utilizatorilor	6
6. Tranzitul de apeluri.....	6
7. Acordul de interconectare.....	7
8. Prezentarea identității liniei apelante.....	8
9. Costuri și tarife	8
III. ACCESUL LA CANALIZAȚIE TELEFONICĂ	9
10. Obligația oferirii accesului la canalizație telefonică.....	9
11. Negocierea accesului la canalizație telefonică și încheierea acordului.....	10
12. Drepturile asupra canalizației telefonice și asupra infrastructurii instalate	10
13. Costuri și tarife	10
IV. ACCESUL LA STÂLPILOR TELEFONICI.....	11
14. Obligația oferirii accesului	11
15. Negocierea accesului la stâlpi telefonici și încheierea acordului.....	11
16. Drepturile asupra stâlpilor telefonici și infrastructurii instalate	11
17. Costuri și tarife	12
V. ACCESUL LA PILONII DE RADIOCOMUNICAȚII	12
18. Obligația oferirii accesului	12
19. Negocierea accesului la pilonii de radiocomunicații și încheierea acordului	12
20. Obligația publicării unei oferte de referință.....	13
21. Costuri și tarife	13
VI. ACCESUL FURNIZORILOR VIRTUALI LA REȚELE MOBILE	13
22. Obligația de oferire a accesului pentru furnizori virtuali de rețele mobile (MVNO)	13
23. Cerințe față de independența furnizorilor MVNO	14
VII. COLOCARE	14
24. Obligația de oferire a colocării	14
IX. DIFERENDE PRIVIND INTERCONECTAREA ȘI ACCESUL	15
25. Soluționarea litigiilor	15
26. Soluționarea refuzurilor	15
X. ALTE PREVEDERI.....	15

27. Prevederi finale și tranzitorii 15

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Prevederi generale

1.1. Regulamentul cu privire la interconectare este elaborat în temeiul prevederilor art.40. – (5) al Legii comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.51-54 art.155).

1.2. Prezentul Regulament stabilește principiile și procedura de interconectare a rețelelor și/sau serviciilor publice de comunicații electronice, în continuare rețele și/sau servicii, de furnizare a accesului la rețele și la infrastructura asociată rețelelor.

1.3. Scopurile prezentului Regulament sunt:

- a) promovarea concurenței pe piețele de rețele și servicii;
- b) încurajarea investițiilor în rețele și servicii întru atingerea unei concurențe bazate pe infrastructuri;
- c) utilizarea optimă a resurselor de infrastructură existente, a căror dublare este nefezabilă economic;
- d) asigurarea conectivității finale între utilizatorii finali de servicii de telefonie;
- e) asigurarea interconectării transparente și nediscriminatorii și interoperabilității rețelelor și serviciilor;
- f) asigurarea protecției utilizatorilor finali;
- g) atingerea dezideratelor de conectivitate în bandă largă fixă și mobilă, stabilite în Programul de dezvoltare a accesului la Internet în bandă largă pe anii 2010-2013 (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1077 din 17.11.2010)
- h) asigurarea unui grad înalt de claritate și ușurință de utilizare a cadrului de reglementare simetrică a problemelor de interconectare și de acces al furnizorilor la elemente de rețea și infrastructură ale altor furnizori.

1.4. Prezentul Regulament prevede drepturi și obligații ce se răsfrâng asupra tuturor furnizorilor autorizați, conform pertinentei.

1.5. În cazul în care Agenția determină că pe o piață concurența nu este suficientă, iar măsurile ce sunt prevăzute de prezentul Regulament nu sunt suficiente pentru a remedia eșecul concurenței, obligațiile cu privire la interconectare și acces ce reies din prezentul Regulament ale furnizorilor cu putere semnificativă pe piață pot fi completate cu obligații individuale preventive impuse de Agenție prin mecanismul reglementării preventive.

1.6. În cazul în care obligațiile unui furnizor ce reies din prezentul Regulament sunt mai lejere decât obligațiile individuale impuse de Agenție, cum e descris în punctul 1.5, sau dacă acestea sunt divergente, prioritate vor avea obligațiile individuale impuse furnizorului în cauză.

1.7. Prevederile prezentului Regulament nu aduc atingere obligațiilor speciale preventive impuse de Agenție furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante.

2. Noțiuni utilizate

2.1. În sensul prezentului Regulament, următoarele noțiuni se definesc astfel:

acces – punerea la dispoziția altei întreprinderi a infrastructurii și/sau a serviciilor, în conformitate cu condițiile definite, pe baza exclusivă sau neexclusivă, în scopul furnizării de servicii de comunicații electronice;

inițiere de apel – serviciu care asigură transmisia apelului telefonic vocal de la un punct terminal al unei rețele către un punct de interconectare;

punct de interconectare – punct fizic al unei rețele publice de comunicații electronice, utilizat pentru interconectarea altei rețele publice de comunicații electronice, care asigură interoperabilitatea rețelelor și/sau serviciilor furnizate;

repartitor principal – repartitor situat la cea mai îndepărtată distanță de la punctul de prezență a abonatului, care deservește respectivul abonat, la nivelul căruia se poate defini un punct de acces la bucla locală;

repartitor intermediar – repartitor situat între punctul de prezență a abonatului și repartitorul principal, la nivelul căruia se poate defini un punct de acces la subbucla locală;

terminare de apel – serviciu care asigură transmisia semnalului de la un punct de interconectare către un punct terminal al unei rețele;

tranzit de apel – transmisia comutată, inclusiv și comutație de pachete, a semnalului prin două sau mai multe puncte de interconectare.

servicii de tranzit de apel – servicii oferite de un furnizor altui, prin care are loc tranzitul apelurilor din rețeaua celui ce transmite apelurile până în rețeaua unui furnizor terț interconectat.

identitatea liniei apelante – numărul telefonic alocat echipamentului de abonat de la care sunt transmise apelurile, inclusiv numărul de grup în cazul utilizării de către abonat a unui PBX în rețeaua sa internă sau un alt echipament similar.

2.2. Noțiunile nedeterminate de prezentul Regulament au înțelesul acordat de Legea comunicațiilor electronice.

II. INTERCONECTAREA REȚELELOR

3. Dreptul la și obligația de interconectare

3.1. Orice furnizor de comunicații electronice autorizat are dreptul solicitării de la orice alt furnizor a interconectării rețelelor de servicii voce în vederea furnizării serviciilor. În scopul realizării interconectării, orice furnizor are dreptul să negocieze un acord de interconectare cu orice alt furnizor, în vederea furnizării de rețele și servicii, inclusiv a celor accesibile prin intermediul unei alte rețele, interconectate cu rețeaua oricăruia dintre acești furnizori.

3.2. Orice furnizor are obligația să răspundă unei solicitări de interconectare în termen de 15 zile și să formuleze propunerile sale privind realizarea interconectării, inclusiv condițiile tehnice și comerciale, locul punctului de interconectare posibil și alte informații utile, sau să formuleze refuzul.

3.3. Refuzul poate fi formulat doar în situații când furnizorul, cărui i se solicită interconectarea, consideră că aceasta nu este fezabilă tehnic. Refuzul va fi argumentat și va fi comunicat în același timp, în copie, Agenției.

3.4. Furnizorii participanți la interconectare au obligația să furnizeze servicii de calitate, ce corespund, recomandărilor și standardelor aplicabile ale UIT și naționale. Furnizorii vor dimensiona capacitățile de interconectare și vor asigura suficiente capacități de interconectare pentru a se obține probabilitatea de maxim 1% a refuzului pe motiv de încărcare a canalelor în ora cu intensitate maximă a traficului.

3.5. În caz de erori sau de necorespondere a parametrilor stabiliți, fiecare dintre furnizori va întreprinde acțiuni pentru înlăturarea erorilor depistate, fapt, despre care va notifica cealaltă parte în termen de 3 zile calendaristice, dacă acordul nu prevede altfel.

3.6. Furnizorii vor crea condiții de interconectare care vor asigura integritatea rețelei, interoperabilitatea serviciilor, calitatea serviciilor, promovarea eficienței și a concurenței echitabile.

4. Tipurile de interconectare

4.1. Întru asigurarea relațiilor de interconectare, furnizorii pot alege dintre următoarele moduri de interconectare:

- a) interconectare directă;
- b) interconectare indirectă.

4.2. La interconectarea directă, apelul sau semnalul din rețeaua unui furnizor, este transmis prin intermediul punctului de interconectare a rețelelor furnizorului care transmite apelul și furnizorului care efectuează terminarea apelului. Cazul când un furnizor transmite părții interconectate prin punctul de interconectare apeluri de tranzit în nume propriu este considerat interconectare directă între aceștia..

4.3. Interconectarea indirectă implică transmiterea apelului, din rețeaua furnizorului care transmite apelul spre rețeaua furnizorului care efectuează terminația (furnizorii interconectați indirect), prin intermediul unui/unor furnizori de tranzit pur. Aceasta implică relații de achitări directe între furnizorii interconectați indirect.

5. Asigurarea conectivității finale a utilizatorilor

5.1. Orice furnizor de comunicații electronice, care oferă servicii de telefonie vocală prin intermediul numerelor atribuite din Planul Național de Numerotare, are obligația să asigure că rețeaua sa sau rețelele sale are/au conectivitatea necesară pentru:

- a) a asigura posibilitatea pentru utilizatorii săi să apeleze orice număr din Planul Național de Numerotare și numere internaționale. Obligația dată nu se extinde asupra posibilității de a apela numere Premium rate și coduri de acces din Planul Național de Numerotare;
- b) a asigura posibilitatea pentru ca utilizatorii săi, inclusiv cei care utilizează numere cu acces gratuit pentru apelant, numere naționale scurte, să poată fi apelați de la orice numere din Planul Național de Numerotare, precum și să poată fi apelați internațional, cu excepția cazurilor când accesul la servicii este prin reglementări limitat la teritoriul național.

5.2. Pentru realizarea obligației de la punctul 5.1, furnizorul trebuie să asigure că dispune de suficiente relații de interconectare cu alți furnizori, inclusiv prin intermediul unor furnizori de tranzit, pur sau cuplat cu servicii de terminare a apelurilor în rețelele furnizorilor terți.

6. Tranzitul de apeluri

6.1. Orice furnizor poate alege să transporte apelurile din propria rețea către rețeaua furnizorului de terminație a apelurilor prin intermediul serviciilor de tranzit oferite de un furnizor terț sau de furnizori terți.

6.2. Orice furnizor poate furniza servicii de tranzit de apeluri de orice tip, respectând cerințele prezentului Regulament.

6.3. Serviciile de tranzit de apeluri pot fi oferite atât în calitate de tranzit pur, cât și de servicii de tranzit cuplate cu servicii de terminație în rețeaua de destinație.

6.4. În cazul tranzitului pur, furnizorul de tranzit își asumă doar responsabilitatea transmiterii prin rețeaua sa a apelurilor de la punctul de interconectare cu furnizorul care

transmite apelul până la punctul de interconectare cu un terț și unde responsabilitățile rutării și transmiterii ulterioare a apelului sunt preluate de acest terț, conform acordului de interconectare indirectă a acestui cu furnizorul care transmite apelul.

6.5. În cazul tranzitului cuplat cu servicii de terminare, furnizorul de tranzit își asumă față de furnizorul care transmite apelul toate obligațiile de transmitere a apelului de la punctul de interconectare până la punctul terminal de destinație în rețeaua unui terț și de plăți ulterioare legate de tranzitarea de mai departe sau terminarea apelului în rețeaua furnizorului de destinație.

6.6. Dacă un furnizor primește de la furnizorul interconectat apeluri pentru terminație care provin din rețeaua unui furnizor terț, furnizorul de terminație are obligația să asigure pentru aceste apeluri o tratare echivalentă, inclusiv condițiile tarifare, cu tratarea apelurilor inițiate în rețeaua furnizorului care transmite apelurile. Dacă între furnizori nu există aranjamente comerciale care să prestabilească relații de achitări directe pentru terminarea apelurilor date între furnizorul de terminație și furnizorul terț în rețeaua cărui sunt inițiate apelurile, atunci furnizorul de terminație va considera că furnizorul de tranzit își asumă responsabilitatea pentru transmiterea și achitarea acestor apeluri.

6.7. În cazul în care un furnizor oferă servicii de tranzit cuplat cu servicii de terminare, furnizorul de terminație al apelului are obligația să trateze apelurile tranzitate și transmise în rețeaua sa pentru terminare în aceleași condiții de calitate și preț ca și cele aplicabile apelurilor din propria rețea a furnizorului care oferă servicii de tranzit. Condiții tranzitorii sunt aplicabile prevederilor acestui punct.

6.8. Furnizorul care oferă altor furnizori servicii de tranzit cuplat cu servicii de terminare, are obligația să comunice tuturor furnizorilor interconectați direct sau indirect despre resursele de numerotare ale furnizorilor terți de la care transmit apeluri precum și transmit apelurile către resursele date de numere.

7. Acordul de interconectare

7.1. Condițiile comerciale și tehnice de interconectare a rețelelor și serviciilor se stabilesc în acordul de interconectare. În cazul interconectării indirecte în acordul de interconectare nu se vor include clauze ce țin de punctul de interconectare sau ce se referă la interconectarea directă.

7.2. Acordul de interconectare se încheie pentru o perioadă nedeterminată sau pe perioada acceptată cu acordul comun al părților și nu poate fi reziliat unilateral de către o parte în interesul său, cu excepția cazurilor prevăzute în lege și/sau acord.

7.3. Furnizorii au obligația să negocieze și să semneze acordul de interconectare în termen de 30 de zile din data depunerii cererii de interconectare. Furnizorii vor negocia cu bună credință în vederea încheierii acordului.

7.4. Furnizorii, în procesul negocierilor, vor examina toate posibilitățile de realizare a interconectării. În cazul în care, interconectarea într-un punct anumit nu este posibilă din considerente tehnice furnizorul cărui i se solicită interconectarea va propune un alt punct de interconectare tehnic fezabil în aceleași condiții și prețuri ca și pentru punctul solicitat inițial.

7.5. Furnizorii vor negocia în vederea stabilirii altor posibilități alternative de interconectare, în acest scop, ei vor stabili, de comun acord, detaliile specifice referitor la condițiile tehnice și comerciale de construire a punctului de interconectare, inclusiv și din mijloacele proprii ale furnizorului ce a solicitat interconectarea.

7.6. Pe parcursul negocierii acordului de interconectare, furnizorii pot stabili informațiile, pentru care se va asigura confidențialitatea.

7.7. La data revocării dreptului oricărui dintre furnizori de a furniza rețele sau servicii de comunicații electronice care fac obiectul interconectării, acordul de interconectare își pierde valabilitatea.

7.8. Furnizorii, la încheierea, modificarea sau amendarea acordului de interconectare, au obligația să transmită Agenției o copie de pe acestea în termen de 15 zile de la data încheierii.

8. Prezentarea identității liniei apelante

8.1. Orice furnizor interconectat care inițiază apeluri în proprie rețea, are obligația păstrării informației despre identitatea liniei apelante și să o comunice altor furnizori interconectați în formatul, în care are loc culegerea națională a numărului corespunzător liniei apelante. Obligația dată nu se extinde asupra cazurilor, când reglementările specifice nu permit prezentarea identității numerelor liniilor apelante în formatul în care are loc apelarea acestor.

8.2. În cazul dacă informația despre identitatea liniei apelante nu poate fi transmisă din cauza limitărilor tehnice ale echipamentului abonatului, astfel ca PBX utilizat în rețeaua lui internă, furnizorul va aloca pentru apelurile provenite de la acest abonat un număr de grup din blocul alocat abonatului sau un număr apropiat blocului dat. Abonatului i se va comunica în scris despre numărul care este alocat și va reprezenta apelurile inițiate de la acesta.

8.3. Furnizorul are obligația să asigure că toate echipamentele instalate în rețeaua sa care vor transmite apeluri vocale susțin recepționarea și transmiterea identității liniei apelante conform cerințelor prezentului Regulament.

8.4. Orice furnizor care tranzitează apeluri, inclusiv inițiate în rețele ale furnizorilor din alte state, are obligația păstrării identității liniei apelante în formatul comunicat de partea care i-a transmis apelul.

8.5. Orice furnizor care efectuează terminarea apelurilor în proprie rețea, inclusiv celor inițiate în rețele ale furnizorilor din alte state, are obligația păstrării identității liniei apelante în formatul comunicat de partea care i-a transmis apelul.

8.6. Nu se admite utilizarea resurselor de numerotare de abonat alocate de ANRCETI furnizorului pentru a transmite apeluri primite fără identitatea liniei apelante sau cu această informație incorectă.

8.7. În cazul setării de către abonat a funcției Forward a apelurilor primite la numărul lor către un alt număr, furnizorul va prezenta către terminalul de destinație finală informația despre linia apelantă inițială.

9. Costuri și tarife

9.1. Orice furnizor interconectat este responsabil pentru condiționarea și menținerea propriei sale rețele, pentru asigurarea în bune condiții a interconectării între furnizori.

9.2. Costurile aferente activităților și măsurilor întreprinse până la punctul de interconectare, astfel ca asigurarea capacităților dedicate pentru interconectare și legăturilor până la punctul de interconectare, schimbări în sistemul de numerotare, etc., vor fi suportate de către fiecare furnizor în partea sa. Nu se admite taxarea celeilalte părți interconectate pentru antrenarea acestor elemente de rețea în interconectare, decât în cazul unui volum mic de trafic de interconectare, care nu depășește 50 mii minute lunar de trafic voce efectiv (în cazul interconectării existente) sau prognozat (în cazul organizării interconectării). În volumul dat de minute se va considera traficul de orice tip, inclusiv cel terminat de părți, inițiat, tranzitat, bidirecțional sau unidirecțional.

9.3. Tarifele rezultate în cazul aplicării condiției de la punctul 9.2 vor fi orientate la nivelul costurilor calculate în baza metodei LRIC.

9.4. Tarifele pentru terminarea apelurilor în rețeaua furnizorilor vor fi orientate la nivelul costurilor calculate în baza metodei LRIC. Această obligație nu se referă la tarifele pentru servicii de tranzit cuplate cu servicii de terminare a apelurilor în rețeaua furnizorului de destinație.

9.5. Agenția poate impune plafoane tarifare pentru serviciile de interconectare în baza propriilor metode și/sau modele de calculare a costurilor, care pot fi diferite de cele utilizate de furnizorul/furnizorii care oferă serviciile.

III. ACCESUL LA CANALIZAȚIE TELEFONICĂ

10. Obligația oferirii accesului la canalizație telefonică

10.1. Orice furnizor, care operează canalizație telefonică, are obligația să ofere accesul la aceasta oricărui alt furnizor de comunicații electronice ce solicită acces în vederea instalării și operării de rețele cu cabluri și echipamente de distribuție a cablurilor. Obligația dată presupune și accesul la camere de tragere a cablului

10.2. Prin oferirea accesului se înțelege punerea la dispoziția furnizorului solicitant a capacităților libere pentru a fi instalate cablurile acestui și alte elemente de rețea aferente și pentru a putea fi efectiv operate, întreținute și reparate. Furnizorul cu astfel de obligații poate să-și rezerve până la 20% din capacitățile libere ale canalizației pentru necesitățile de viitor rezonabile.

10.3. Obligația oferirii accesului nu presupune obligația accesului fizic al lucrătorilor furnizorului solicitant în vederea instalării, deservirii sau reparării canalizației, cablurilor sau altor elemente de rețea aferente. Furnizorul solicitant are dreptul pentru accesul fizic al personalului în vederea asistării sau inspectării la orice etapă începând cu etapa instalării cablurilor, în conformitate cu regulile prestabilite în acordul dintre părți.

10.4. Furnizorul, care reieșind din prevederile pct.10.1 este obligat să ofere acces la canalizație, în cazul în care nu oferă posibilitatea accesului fizic al lucrătorilor furnizorului solicitant în vederea instalării, deservirii sau reparării cablurilor sau altor elemente de rețea, va oferi propriile servicii de instalare, deservire sau reparare, sau acordul antrenării de către furnizorul solicitant a unui terț agreat de furnizorul cu obligația de oferire a accesului..

10.5. Furnizorul dat are obligația să răspundă unei solicitări de acces la canalizație în termen de 15 zile de la formularea solicitării și să ofere informația despre condițiile de oferire a accesului, traseul sau traseele disponibile.

10.6. Refuzul de a oferi acces poate avea loc doar dacă oferirea accesului nu este fezabilă tehnic sau nu există capacități tehnice disponibile. Dacă refuză oferirea accesului pe orice segment, furnizorul urmează să informeze solicitantul, motivând refuzul.

10.7. Oferirea accesului dat se va efectua în condiții de neexclusivitate și nediscriminare a furnizorilor în ceea ce privește termeni, proceduri de acces, tarife și alte condiții esențiale. Accesul se va baza pe principiul primul venit – primul deservit.

10.8. Accesul dat nu va fi condiționat de alte servicii pe care furnizorul ce solicită accesul le achiziționează sau trebuie să le achiziționeze și nici nu vor exista limitări sau condiții asupra rețelelor ce vor fi operate sau serviciilor care vor fi sau pot fi prestate, atât la nivelul piețelor cu amănuntul, cât și a celor cu ridicata.

10.9. Furnizorii care dețin controlul asupra camerelor de telecomunicații și/sau canalizației verticale în interiorul clădirilor, inclusiv drepturi de trecere, și în cazul existenței capacităților disponibile, au obligația oferirii accesului altor furnizori care solicită accesul în vederea instalării cablurilor și altor echipamente aferente rețelei de acces.

10.10. În cazul unei solicitări de informații preliminare privind accesul la infrastructura relevantă a clădirilor, furnizorul care deține controlul acestei urmează să răspundă solicitantului în 15 zile, oferind informație cu privire la locul trecerii din canalizația telefonică în canalizația de telecomunicații a clădirii, camera de telecomunicații a clădirii, capacități disponibile pentru colocare de echipamente, caracteristici tehnice ale canalizației clădirii și capacități disponibile, condițiile pentru acces, termeni și tarife.

11. Negocierea accesului la canalizație telefonică și încheierea acordului

11.1. Negocierea acordului pentru acces la canalizație se va face cu bună credință, în scopul încheierii acordului privind accesul la infrastructura dată.

11.2. Durata negocierii acordului nu va depăși 30 de zile din momentul depunerii solicitării inițiale. Durata negocierilor legate de accesul la anumite segmente de canalizație și infrastructură verticală nu va depăși 15 de zile din momentul depunerii solicitării date.

11.3. Acordul se va încheia pe o durată nelimitată de timp sau pe o perioadă determinată convenită de părți.

11.4. Accesul acordat poate fi retras doar în conformitate cu prevederile acordului. Prevederile acordului nu vor viza posibilitatea retragerii accesului acordat, decât dacă prevederile cu privire la accesul dat sunt substanțial încălcate și după ce alte măsuri mai lejere de penalizare au fost luate. Accesul nu poate fi retras pentru încălcări ale obligațiilor ce izvorăsc din alte acorduri sau relații.

11.5. Solicitantul se poate retrage de la beneficierea accesului în conformitate cu prevederile acordului.

12. Drepturile asupra canalizației telefonice și asupra infrastructurii instalate

12.1. Oferirea accesului la canalizație nu modifică dreptul de proprietate al furnizorului canalizației asupra acestei.

12.2. Furnizorul care beneficiază de accesul la canalizație este proprietarul cablurilor și altor elemente de rețea instalate, de care poate dispune în deplină măsură, inclusiv le poate oferi în chirie, vinde, ceda, transmite, schimba cu furnizori terți. Părțile vor descrie în acord procedura în care se va petrece înregistrarea acestor acțiuni.

13. Costuri și tarife

13.1. Tarifele pentru servicii de acces la canalizație și servicii conexe vor fi orientate la costuri. Furnizorul, la orice adresare a ANRCETI, trebuie să poată argumenta orientarea la costuri a tarifelor date. În caz de necorespondere a tarifelor cu aceste cerințe, Agenția va efectua de sine stătător calcularea prin modelare a costurilor și va impune tarifele maximale ce pot fi practicate.

13.2. Tarifele pentru închirierea canalizației vor fi reprezentate în formă de tarif per metru per unitate de diametru. Nu se va face discriminare tarifară în funcție de tipul cablului sau alte caracteristici tehnice, inclusiv natura cablului.

IV. ACCESUL LA STÂLPI TELEFONICI

14. Obligația oferirii accesului

14.1. Orice furnizor, care deține infrastructură de stâlpi telefonici, are obligația să-i pună la dispoziția oricărui alt furnizor de comunicații electronice în vederea instalării și operării de rețele cu cabluri și echipamente de distribuție a cablurilor.

14.2. Furnizorul dat are obligația să răspundă unei solicitări de acces la stâlpi telefonici în termen de 15 zile de la formularea solicitării și să ofere informația despre condițiile de oferire a accesului, traseu și particularitățile stâlpilor.

14.3. Refuzul de a oferi acces poate avea loc doar dacă oferirea accesului nu este fezabilă tehnic. Dacă refuză oferirea accesului la oricare segment, furnizorul urmează să informeze solicitantul, motivând refuzul.

14.4. Oferirea accesului dat se va efectua în condiții de neexclusivitate și nediscriminare a furnizorilor în ceea ce privește termeni, proceduri de acces, tarife și alte condiții esențiale. Accesul se va baza pe principiul primul venit – primul deservit.

14.5. Accesul dat nu va fi condiționat de alte servicii pe care furnizorul ce solicită accesul le achiziționează sau trebuie să le achiziționeze și nici nu vor exista limitări sau condiții asupra rețelelor ce vor fi operate sau serviciilor care vor fi sau pot fi prestate, atât la nivelul piețelor cu amănuntul, cât și a celor cu ridicata.

15. Negocierea accesului la stâlpi telefonici și încheierea acordului

15.1. Negocierea accesului la stâlpii telefonici se va face cu bună credință, în scopul încheierii acordului privind accesul la infrastructura dată și oferirii accesului.

15.2. Durata negocierii acordului de acces nu va depăși 30 de zile din momentul depunerii solicitării inițiale. Durata negocierii accesului la segmente anumite nu va depăși 15 de zile din momentul depunerii solicitării.

15.3. Acordul se va încheia pe o durată nelimitată de timp sau pe o perioadă determinată convenită de părți.

15.4. Accesul acordat poate fi retras doar în conformitate cu prevederile acordului. Prevederile acordului nu vor viza posibilitatea retragerii accesului acordat, decât dacă prevederile cu privire la accesul dat sunt substanțial încălcate și după ce alte măsuri mai lejere de penalizare au fost luate. Accesul nu poate fi retras pentru încălcări ale obligațiilor ce izvorăsc din alte acorduri sau relații.

15.5. Solicitantul se poate retrage de la beneficierea accesului în conformitate cu prevederile acordului.

16. Drepturile asupra stâlpilor telefonici și infrastructurii instalate

16.1. Oferirea accesului la stâlpi telefonici nu modifică dreptul de proprietate al furnizorului stâlpilor asupra acestor.

16.2. Furnizorul care beneficiază de acces este proprietarul cablurilor și altor elemente de rețea instalate, de care poate dispune în deplină măsură, inclusiv le poate oferi în chirie, vinde, ceda, transmite, schimba cu furnizori terți. Părțile vor descrie în acord procedura în care se va petrece înregistrarea acestor acțiuni.

17. Costuri și tarife

17.1. Tarifele pentru serviciile de acces la stâlpi telefonici și pentru serviciile conexe vor fi orientate la costuri. Furnizorul, la orice adresare a ANRCETI, trebuie să poată argumenta orientarea la costuri a tarifelor date. În caz de necorespondere a tarifelor cu aceste cerințe, Agenția va efectua de sine stătător calcularea prin modelare a costurilor și va impune tarifele maximale ce pot fi practicate.

17.2. Tarifele pentru închirierea stâlpilor telefonici vor fi reprezentate în formă de tarif per stâlp/cablu, indiferent de diametrul cablului, natura cablului. Nu se va face discriminare tarifară în funcție de tipul cablului sau alte caracteristici tehnice, inclusiv natura cablului.

V. ACCESUL LA PILONII DE RADIOCOMUNICAȚII

18. Obligația oferirii accesului

18.1. Orice furnizor, care operează piloni de radiocomunicații, are obligația să pună la dispoziția oricărui alt furnizor de comunicații electronice capacitățile libere disponibile ale pilonului în vederea instalării și operării de echipamente ale rețelelor de radiocomunicații. O capacitate rezonabilă a infrastructurii date, care poate fi argumentată de furnizor, poate fi rezervată pentru necesități de dezvoltare proprii ale furnizorului.

18.2. Furnizorul dat are obligația să răspundă unei solicitări de acces în termen de 15 zile și să ofere informația despre condițiile de oferire a accesului.

18.3. Refuzul de a oferi acces poate avea loc doar dacă oferirea accesului nu este fezabilă tehnic sau dacă nu sunt capacități disponibile pentru alocare. Dacă refuză oferirea accesului la oricare locație, furnizorul urmează în același termen să informeze solicitantul și, în copie Agenția, motivând refuzul.

18.4. Oferirea accesului dat se va efectua în condiții de neexclusivitate și nediscriminare a furnizorilor în ceea ce privește termeni, proceduri de acces, tarife și alte condiții esențiale. Accesul se va baza pe principiul primul venit – primul deservit.

18.5. Accesul dat nu va fi condiționat de alte servicii pe care furnizorul ce solicită accesul le achiziționează sau trebuie să le achiziționeze și nici nu vor exista limitări sau condiții asupra rețelelor ce vor fi operate sau serviciilor care vor fi sau pot fi prestate, atât la nivelul piețelor cu amănuntul, cât și a celor cu ridicata.

19. Negocierea accesului la pilonii de radiocomunicații și încheierea acordului

19.1. Negocierea accesului la pilonii de radiocomunicații se va face cu bună credință, în scopul încheierii acordului.

19.2. Durata negocierii acordului care presupune accesul la o anumită locație nu va depăși 30 de zile din momentul depunerii solicitării inițiale pentru accesul la această locație.

19.3. Acordul se va încheia pe o durată convenită de părți, însă va fi suficient de lungă pentru a fi economic avantajos pentru părți să se angajeze în oferirea și beneficiere de acces.

19.4. Accesul acordat poate fi retras doar în conformitate cu prevederile acordului. Prevederile acordului nu vor viza posibilitatea retragerii accesului acordat, decât dacă prevederile cu privire la accesul dat sunt substanțial încălcate și după ce alte măsuri mai lejere de penalizare au fost luate. Accesul nu poate fi retras pentru încălcări ale obligațiilor ce izvorăsc din alte acorduri sau relații.

19.5. Solicitantul se poate retrage de la beneficierea accesului în conformitate cu prevederile acordului.

20. Obligația publicării unei oferte de referință

20.1. Orice furnizor care operează piloni de radiocomunicații, are obligația să publice o ofertă de referință pentru accesul la aceștia, care să cuprindă per fiecare locație informații privind condițiile de acces la toate obiectele disponibile pentru oferirea accesului dat și procedurile utilizate.

20.2. Oferta trebuie să descrie, per site, următoarea informație:

- a) Numărul de identificare al locației, în formatul utilizat de furnizor;
- b) Adresa poștală a locației - dacă acesta este amplasat într-o localitate și dispune de adresă;
- c) Coordonatele geografice ale site-ului în format: XX:XX:XX.XX' N, XX:XX:XX.XX' E;
- d) Descrierea caracteristicilor fizice și tehnice ale pilonului;
- e) Capacitățile disponibile pentru alocare;
- f) Cerințe cu privire la greutatea admisibilă a echipamentelor, forma fizică, alte cerințe tehnice;
- g) Informații despre suprafața utilă pentru colocare de echipamente „la sol”, cerințe succinte față de echipamentele pentru colocare;
- h) Informații despre alimentarea cu energie electrică;
- i) Informații despre infrastructura de fibră optică disponibilă și serviciile de transport de date oferite;
- j) Tarifele aplicabile serviciilor tuturor serviciilor de închiriere, colocare, acces și alte servicii pentru fiecare site.

20.3. Oferta de referință se va actualiza cel puțin semestrial și se va indica data ultimei actualizări.

20.4. La fiecare actualizare, modificările aduse Ofertei vor putea fi ușor identificabile față de textul penultimei redacții.

20.5. Furnizorul nu va oferi servicii de acces la piloni și servicii conexe în condiții mai dezavantajoase pentru solicitant decât cele publicate în Oferta de referință.

21. Costuri și tarife

21.1. Tarifele pentru serviciile de acces la piloni de radiocomunicații și pentru serviciile conexe vor fi orientate la costuri. Furnizorul, la orice adresare a ANRCETI, trebuie să poată argumenta orientarea la costuri a tarifelor date. În caz de necorespondere a tarifelor cu aceste cerințe, Agenția va efectua de sine stătător calcularea prin modelare a costurilor și va impune tarifele maximale ce pot fi practicate.

VI. ACCESUL FURNIZORILOR VIRTUALI LA REȚELE MOBILE

22. Obligația de oferire a accesului pentru furnizori virtuali de rețele mobile (MVNO)

22.1. Orice furnizor de rețea mobilă ce a atins acoperire de peste 30% a teritoriului țării are obligația să ofere posibilitatea pentru orice alt furnizor să opereze o rețea MVNO pe baza

rețelei sale. Dacă rețeaua utilizează mai mult de o bandă de frecvențe, atunci acoperirea se va considera cea asigurată prin toate frecvențele pe care funcționează rețeaua de acces radio.

22.2. Serviciile vor cuprinde cel puțin posibilitatea ca furnizorul MVNO să poată:

- a) Utiliza rețeaua de acces radio și rețeaua de transport și agregare a traficului;
- b) Utiliza rețeaua de acces radio, rețeaua de transport și agregare și capacitățile de comutație;

22.3. Serviciile oferite furnizorilor MVNO trebuie să permită acestor furnizorii să ofere servicii, ca cele furnizate de furnizorul-gazdă prin rețeaua respectivă, printre care servicii voce, SMS, alte servicii de transport date.

22.4. Furnizorul cu obligații să ofere servicii MVNO va publica o ofertă de referință pentru accesul furnizorilor mobili virtuali în 90 de zile de la atingerea gradului de acoperire menționat în punctul.

23. Cerințe față de independența furnizorilor MVNO

23.1. Furnizorul care oferă servicii de găzduire a furnizorilor MVNO nu va condiționa furnizarea serviciilor date de stabilirea a careva interdicții sau limite în privința serviciilor cu amănuntul prestate de acesta, volum de servicii, segmente-țintă, branding sau altele.

23.2. Furnizorul care oferă servicii de găzduire a furnizorilor MVNO nu va cere încheierea unui acord de operare a rețelei furnizorului MVNO exclusiv pe baza rețelei sale de acces.

VII. COLOCARE

24. Obligația de oferire a colocării

24.1. Furnizorul cu obligații, rezultate din prevederile prezentului Regulament, de furnizare a interconectării și/sau a serviciilor de acces la infrastructură asociată rețelelor de comunicații electronice și/sau a serviciilor de acces la infrastructura de rețea, are obligația să ofere furnizorului solicitant de interconectare sau acces spațiu, dacă este cazul - amenajat, pentru colocarea echipamentelor necesare pentru realizarea interconectării și/sau a accesului.

24.2. Serviciile de colocare sunt servicii conexe pentru serviciul de bază de interconectare, de acces la infrastructura de rețea sau la infrastructura fizică asociată. Furnizorul obligat să ofere servicii de colocare, are obligația să-și asigure procedurile sale interne, externe, negocierile și încheierea acordurilor astfel, încât încheierea acordurilor și obținerea accesului ce cuprinde serviciul conex de colocare vor respecta termenii stabiliți pentru negocieri și pentru oferirea accesului.

24.3. Furnizorul, obligat să ofere acces la pilonii de radiocomunicații conform punctului 18.1, are obligația să ofere în limita disponibilităților tehnice serviciul de colocare a echipamentelor la sol, precum și să ofere alimentarea cu energie electrică pentru echipamentele colocate.

24.4. Serviciile de colocare se vor oferi pe principii de nediscriminare tuturor furnizorilor solicitanți, în bază de primul venit – primul deservit.

24.5. În cazul în care un furnizor oferă servicii de colocare, acesta nu va condiționa serviciile oferite de tipul echipamentelor colocate, serviciilor operate sau alte condiții în afară de condițiile tehnice necesare pentru asigurarea utilizării eficiente a spațiului colocat și asigurării securității echipamentelor colocate și persoanelor.

24.6. Furnizorul care oferă colocare va permite interconectarea echipamentelor furnizorilor care dispun de echipamente colocate în același spațiu de colocare și nu va condiționa, nici limita tehnologiile utilizate de aceștia pentru interconectare, tipuri de cabluri, interfețe, etc.

24.7. La oferirea serviciilor de colocare la nivel de site al rețelei de radiocomunicații sau la nivel de repartitor principal al rețelei de acces fixe, furnizorul va oferi și alimentare cu energie electrică.

IX. DIFERENDE PRIVIND INTERCONECTAREA ȘI ACCESUL

25. Soluționarea litigiilor

25.1. În cazul în care, în procesul negocierilor acordului de interconectare sau accesului, inclusiv a prelungirii, modificării sau amendării acordului, au apărut divergențe și în termenul de 30 zile calendaristice nu a fost semnat acordul, oricare dintre părți se poate adresa Agenției cu solicitarea soluționării litigiului, depunând copiile informațiilor relevante privind negocierile purtate.

25.2. Agenția poate solicita poziția celeilalte părți și, în termen de 10 zile lucrătoare de la obținerea informației necesare, va analiza litigiul și va oferi recomandări părților, stabilind totodată un nou termen de negociere ce nu va depăși 30 de zile calendaristice.

25.3. În cazul în care, în termenul stabilit de Agenție, nu s-a ajuns la consens, Agenția va emite în termen de 10 zile lucrătoare de la adresarea oricărei dintre acești furnizori o decizie obligatorie care va prevedea condițiile interconectării sau accesului și va impune semnarea acordului în condițiile date.

26. Soluționarea refuzurilor

26.1. Dacă unui furnizor i s-a oferit refuz pentru interconectare sau acces, inclusiv parțial, sau nu i s-a răspuns la solicitare în termenul convenit, și dacă consideră că refuzul nu a avut temei obiectiv, acesta se poate adresa Agenției pentru examinarea cazului dat. La adresare vor fi anexate toate documentele și evidențele relevante cazului reclamat.

26.2. Agenția va examina asemenea adresări și va verifica obiectivitatea refuzului, inclusiv prin inspectarea capacităților și condițiilor pentru acces, după care va lua o decizie obligatorie în termen de 30 zile calendaristice de la momentul adresării.

X. ALTE PREVEDERI

27. Prevederi finale și tranzitorii

27.1. Prevederile punctului 6.7 cu privire la tratarea tarifară echivalentă, până la data de 01.01.2018, nu se răsfrâng asupra apelurilor inițiate în rețele ale operatorilor străini de servicii de telefonie vocală.

27.2. Prezentul Regulament intră în vigoare în momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

27.3. Furnizorii își vor aduce acordurile de interconectare și acces în conformitate cu cerințele prezentului Regulament în termen de 3 luni din data intrării lui în vigoare.